HE eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta (HE 12/2020 vp)

3.3.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012, JTYPL)

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014, TYP-laki)

- **EU:n yleinen tietosuoja-asetus voimaan 25.5.2018**
  - sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa
  - on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä kaikissa jäsenmaissa
  - tietosuoja-asetus jättää joiltakin osin kansallista liikkumavaraa
  - tietosuojalailla (1050/2018, voimaan 1.1.2019) on täsmennetty ja täydennetty yleistä tietosuoja-asetusta
  - tietosuojalakia sovelletaan rinnakkain yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa
  - tietosuojalain säännöksistä voidaan erityislainsäädännössä poiketa, jos poikkeaminen olisi mahdollista yleisen tietosuoja-asetuksen kansalliselle lainsäätäjälle antaman harkintamarginaalin puitteissa

- **JTYPL: TE-toimiston asiakastietojärjestelmää koskevat säännökset eivät kaikilta osin ole yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia**
  - keskeisimmät muutostarpeet liittyvät rekisterinpitäjien ja niiden keskinäisen vastuunjaon määrittelemiseen sekä henkilötietojen käsittelytarkoitusten nykyistä tarkempaan määrittelemiseen

- **TYP-laki: TYPPI-asiakasrekisteriä koskevia säännöksiä täsmennettävä vastaavasti**

HE 12/2020 vp:

Esityksen tavoitteet

- TE-toimiston asiakastietojärjestelmää koskevat säännökset yhteensopiviksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa
- henkilötietojen asianmukaisen käsittelyn turvaaminen julkisissa työvoima- ja yrityspalveluissa ja työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa

Esityksen keskeiset ehdotukset

- KEHA-keskus ja TE-toimistot yhteisrekisterinpitäjiä
- rekisterinpitäjien keskinäisen vastuunjaon määritteleminen
- henkilötietojen käsittelytarkoitukset ja asiakastietojärjestelmän käyttöoikeudet määritellään nykyistä tarkemmin
- KEHA-keskus myöntää käyttöoikeuden asiakastietojärjestelmään

Esityksen vaikutukset

- ei taloudellisia vaikutuksia eikä vaikutuksia viranomaisten toimintaan, lukuun ottamatta vähäisiä vaikutuksia KEHA-keskuksen työmäärään
- selkeyttää rekisterinpitäjien keskinäistä tehtävänjakoa ja toimivaltaa
- edistää asiakastietojärjestelmän tietoturvallisuutta

Muutokset, JTYPL 13 luku

Asiakastietojärjestelmän käyttötarkoitus

NYKYINEN LAKI:

- TE-toimiston asiakastietojärjestelmää *ylläpidetään* julkisen työvoima- ja yrityspalvelun järjestämistä varten

EHDOTUS:

- TE-toimiston asiakastietojärjestelmää *käytetään*
  - julkisen työvoima- ja yrityspalvelun järjestämiseen ja tuottamiseen
  - kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, vuorotteluvapaalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa TE-toimistolle ja TE-hallinnon asiakaspalvelukeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen
  - sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa TEM:lle säädettyjen tehtävien hoitamiseen

Muutokset, JTYPL 13 luku

Asiakastietojärjestelmän rakenne

NYKYINEN LAKI:

- TE-toimiston asiakastietojärjestelmä muodostuu henkilöasiakasrekisteristä, työnantajarekisteristä ja palveluntuottajarekisteristä

EHDOTUS:

- TE-toimiston asiakastietojärjestelmä muodostuu henkilöasiakasrekisteristä, työnantajarekisteristä ja palveluntuottajarekisteristä *sekä henkilöasiakasrekisterin osarekisterinä toimivasta monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteristä*
  - monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin sovelletaan 13 luvun säännöksiä kuitenkin vain, jos TYP-laissa ei toisin säädetä

- **ehdotus ei muuta nykytilaa**
  - tarkoituksena selkeyttää nykytilaa lisäämällä säännös myös JTYP-lakiin

Muutokset, JTYPL 13 luku

Rekisterinpitäjät

NYKYINEN LAKI:

- TEM rekisterinpitäjänä vastaa TE-toimiston asiakastietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä
- TE-toimistot hoitavat rekisterinpitäjälle säädetyt muut tehtävät, jollei TEM toisin määrää

EHDOTUS:

- KEHA-keskus ja TE-toimistot ovat TE-toimiston asiakastietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjiä
- KEHA-keskus vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista 1) sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta, 2) käsittelyn turvallisuudesta, 3) tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista, 4) ennakkokuulemisesta ja 5) muista rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat tietojärjestelmän tietoturvallisuutta
- TE-toimistot vastaavat muista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista (kukin asiakkaidensa osalta)

TE-hallinnon asiakaspalvelukeskus: henkilötietojen käsittelijä

- hoitaa tehtäviä rekisterinpitäjän (TE-toimiston) lukuun

Muutokset, JTYPL 13 luku

Käyttöoikeudet 1/4

NYKYINEN LAKI:

- ei säädetä käyttöoikeuksista

EHDOTUS:

- TE-toimiston asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta
- KEHA-keskus vastaa käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyvistä tehtävistä
- käyttöoikeus on rajattava sisällöltään, laajuudeltaan, valtuuksiltaan ja kestoltaan siihen, mikä on henkilön tehtävien hoitamisen kannalta välttämätöntä
- henkilö, jolle on myönnetty käyttöoikeus, saa käsitellä vain sellaisia asiakastietojärjestelmään talletettuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä hänen tehtäviensä hoitamiseksi ja vain siten kuin hänen tehtäviensä hoitamiseksi on välttämätöntä

Muutokset, JTYPL 13 luku

Käyttöoikeudet 2/4

NYKYINEN LAKI:

- ei säädetä siitä, mikä taho myöntää käyttöoikeuden TE-toimiston asiakastietojärjestelmään TE-toimiston, TE-hallinnon asiakaspalvelukeskuksen, ELY-keskuksen, KEHA-keskuksen tai TEM:n virkamiehille

- TEM tai ELY-keskus voi myöntää käyttöoikeuden TE-hallinnon ulkopuoliselle taholle, joka TEM:n tai ELY-keskuksen toimeksiannosta tekee erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä taikka suorittaa erikseen määriteltyä palvelutehtävää

EHDOTUS:

- KEHA-keskus myöntää hakemuksesta käyttöoikeuden TE-toimiston asiakastietojärjestelmään sekä TE-hallinnon virkamiehille että TE-hallinnon ulkopuoliselle taholle

- luetellaan kattavasti, mihin tehtäviin käyttöoikeus voidaan myöntää

Muutokset, JTYPL 13 luku

Käyttöoikeudet 3/4

EHDOTUS:

- käyttöoikeus TE-toimiston asiakastietojärjestelmään voidaan myöntää sellaiselle TE-toimiston, TE-hallinnon asiakaspalvelukeskuksen, ELY-keskuksen, KEHA-keskuksen tai TEM:n virkamiehelle, joka hoitaa:

1) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädettyjä tehtäviä
2) kotoutumisen edistämisestä annetussa säädettyjä julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun liittyviä tehtäviä
3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen liittyviä tehtäviä
4) sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa säädettyjä tehtäviä
5) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä
6) vuorotteluvapaalaissa säädettyjä tehtäviä
7) 1-4 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyysturva- tai vuorotteluvapaajärjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä
8) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä

- käyttöoikeus voidaan lisäksi myöntää sellaiselle henkilölle, joka on TEM:n, ELY-keskuksen tai KEHA-keskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa tai KEHA-keskuksen toimeksiannosta asiakastietojärjestelmän kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tahon palveluksessa JA joka hoitaa kyseistä tehtävää

Muutokset, JTYPL 13 luku

Käyttöoikeudet 4/4

NYKYINEN LAKI:

- ei säädetä käyttöoikeuksien muuttamisesta ja poistamisesta

EHDOTUS:

- KEHA-keskuksen on poistettava käyttöoikeus, jos
  - käyttöoikeuden myöntämiselle säädetyt edellytykset eivät enää täyty
  - asiakastietojärjestelmään talletettuja tietoja on käsitelty tämän lain, yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain vastaisesti
  - käyttöoikeuden poistaminen on välttämätöntä muusta henkilötietojen suojaan tai asiakastietojärjestelmän tietoturvaan liittyvästä painavasta syystä
- KEHA-keskuksen on muutettava käyttöoikeutta, jos
  - haettu tai myönnetty käyttöoikeus ei vastaa sisällöltään, laajuudeltaan, valtuuksiltaan tai kestoltaan sitä tarkoitusta, johon sitä on haettu tai johon se on myönnetty
- TE-toimiston, TE-hallinnon asiakaspalvelukeskuksen, ELY-keskuksen, TEM:n ja ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava KEHA-keskukselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista

Muutokset, JTYPL 13 luku

Tietojen tallettaminen ja poistaminen

NYKYINEN LAKI:

- ei säädetä siitä, minkä tahon on talletettava tiedot asiakastietojärjestelmään
- tietyt henkilöasiakasta koskevat tiedot poistetaan tietojärjestelmästä kahden vuoden kuluttua merkinnän tekemisestä
- kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot poistetaan, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut viisi vuotta
- ei säädetä siitä, minkä tahon tehtävänä on poistaa tiedot

EHDOTUS:

- TE-toimiston, TE-hallinnon asiakaspalvelukeskuksen ja KEHA-keskuksen on talletettava asiakastiedot asiakastietojärjestelmään
- KEHA-keskuksen on poistettava kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta
- nykyistä vastaavasti tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta
- rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta henkilöasiakasrekisterissä olevien tietojen käsittelyn rajoittamiseen

Muutokset, JTYPL 13 luku

Tietojen luovuttaminen asiakastietojärjestelmästä 1/2

EHDOTUS:

- **Koska TEM ei enää ole rekisterinpitäjä, säädetään siitä, että KEHA-keskuksella on velvollisuus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä maksutta luovuttaa asiakastietojärjestelmästä TEM:lle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot**
  - työnvälitystilaston laatimista varten tiedot on luovutettava oma-aloitteisesti TEM:lle

- **vastaavasti KEHA-keskus on velvollinen luovuttamaan tiedot ELY-keskukselle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot**

- **tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla**

Muutokset, JTYPL 13 luku

Tietojen luovuttaminen asiakastietojärjestelmästä 2/2

NYKYINEN LAKI:

- *TEM* päättää julkisuuslain 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta TE-toimiston asiakastietojärjestelmään sisältyvien, salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten

EHDOTUS:

- *KEHA-keskus* päättää julkisuuslain 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta TE-toimiston asiakastietojärjestelmään sisältyvien, salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten

Muutokset TYP-lakiin

9 § Monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteri 1/3

NYKYINEN 9 §:

- TE-toimisto ylläpitää monialaisen yhteispalvelun toteuttamiseksi rekisteriä, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 1 §:ssä tarkoitetun TE-toimiston asiakastietojärjestelmän henkilöasiakasrekisterin osarekisteri (*monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteri*)
  - JTYPL:n 13 luvussa ei mainita monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriä

EHDOTUS 9 §:

- KEHA-keskus ylläpitää monialaisen yhteispalvelun toteuttamiseksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 1 §:ssä tarkoitettua monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriä
- monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriä käytetään TYP-laissa TE-toimistolle, kunnalle ja Kansaneläkelaitokselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen

Muutokset TYP-lakiin

9 § Monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteri 2/3

NYKYINEN 9 §:

- ei säädetä siitä, millä taholla on velvollisuus tallettaa tietoja monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin

EHDOTUS 9 §:

- TE-toimiston, kunnan ja Kansaneläkelaitoksen on talletettava työtöntä koskevat asiakastiedot monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin

- työttömän tietoja saa tallettaa asiakasrekisteriin sen jälkeen, kun monialainen yhteispalvelu on alkanut (= asiakkuuden siirtymisestä TYP:iin on päätetty ja kartoitusjakso on alkanut)

Muutokset TYP-lakiin

9 § Monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteri 3/3

NYKYINEN 9 §:

- ei säädetä siitä, mikä taho voi myöntää käyttöoikeuden monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin
- ”TE-toimiston, kunnan tai Kansaneläkelaitoksen palveluksessa oleva, jolle on myönnetty käyttöoikeus….voi saada ja käyttää monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin talletettuja tietoja sekä tehdä siihen merkintöjä”

EHDOTUS 9 §:

- KEHA-keskus voi myöntää käyttöoikeuden monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin TE-toimiston, kunnan tai Kansaneläkelaitoksen hakemuksesta
  - virkamiehelle, joka hoitaa TYP-laissa tarkoitettuja tehtäviä

- täsmennetään: ”virkamies, jolle on myönnetty käyttöoikeus, saa salassapitosäännösten estämättä hakea ja käyttää asiakasrekisteriin talletettuja tietoja, jos se on tarpeen asiakaspalvelun järjestämiseksi”